

Рекомендована д-м фармац. наук, проф. Т.Г. Грошовим

УДК 614.27:615.9:616.001.1

ПРОБЛЕМИ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ПРИ ВИНИКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОТРУЄННЯМИ

© Г.М. Юрченко, А.С. Немченко, С.Г. Калайчева

Національний фармацевтичний університет, Харків

Резюме: робота присвячена обґрунтуванню наукових підходів до організації фармацевтичної допомоги населенню при виникненні надзвичайних ситуацій. На підставі аналізу екологічної ситуації в Україні і з урахуванням заходів, що плануються у державному масштабі, спрямованих на підвищення безпеки проживання людей, розроблена концепція надання невідкладної фармацевтичної допомоги тим, хто постраждав у надзвичайних ситуаціях. Виділені основні складові програми, а також етапи дослідження її реалізації.

Ключові слова: надзвичайні ситуації, травми, концепція, медикаментозне забезпечення.

Вступ. Сучасний рівень техногенного ризику, що склався в останні роки в Україні, все більше обмежує простір для розвитку суспільства. Спостерігається стійка тенденція зростання кількості та масштабів надзвичайних ситуацій (НС) у всіх галузях економіки [1]. Цей процес спричиняє низка об'єктивних і суб'єктивних факторів, зокрема недосконалість системи нормативних і законодавчих документів, які регламентують функціонування потенційно небезпечних виробництв, високий рівень фізичного і морального зносу основних фондів. Аналіз обставин, які виникли внаслідок техногенних та природних аварій за останні десятиріччя, вимагає створення в Україні дієздатної системи попередження і ліквідації наслідків НС. Ефективність діяльності медичної служби при катастрофах залежить від завчасної її підготовки, підтримки, повсякденної готовності та своєчасного і повного забезпечення спеціальним і медичним майном, у т.ч. лікарськими препаратами [3].

Методи дослідження. Вирішення визначених завдань здійснювалось на основі системного вивчення та порівняльного аналізу вітчизняного і закордонного підходів до надання невідкладної допомоги населенню при виникненні НС.

Результати й обговорення. На першому етапі досліджень на основі аналізу даних фахової літератури України, Росії, Білорусії та інших країн з досліджуваної проблеми проведено аналіз організаційно-економічних, адміністративних та інших підходів зі створення єдиної системи запобігання і реагування на аварії, катастрофи з метою створення концепції надання невідкладної лікарської допомоги (НЛД) населенню з різними типами уражень при виникненні НС [1, 6, 7].

Другий етап – аналіз статистичних даних за патологіями ураження у НС, проведення прогностичної оцінки обставин на території, що досліджується, розрахунок можливих санітарних втрат з метою визначення актуального на цей час напрямку з надання НЛД населенню при виникненні НС.

Використовуючи результати проведених нами раніше досліджень, третім етапом наших досліджень буде проведення порівняльного аналізу діючого регламентованого переліку лікарських препаратів (ЛП) з препаратами, що фактично застосовуються при лікуванні отруєнь СДОР у випадку виникнення НС [2, 4].

На четвертому етапі нами буде проведений маркетинговий аналіз регламентованого переліку ЛП та тих, що фактично застосовуються при лікуванні отруєнь СДОР при виникненні НС.

На останніх етапах досліджень нами буде проведена експертна оцінка ЛП, а також фармако-економічний аналіз схем лікувань отруєнь СДОР з метою розробки та створення формулярного переліку ЛП на випадок виникнення НС, що буде необхідний для медичних закладів та відділень Державної служби медицини катастроф (ДСМК) для надання НЛД у надзвичайних ситуаціях.

Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду надання допомоги потерпілим в аваріях та катастрофах дозволив нам визначити наукові підходи до організації системи НЛД в країні як складової частини системи охорони здоров'я [5]. Проведений аналіз Національної концепції захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій (наказ Президента України від 26 березня 1999 р. № 284/99) дозволив нам з'ясувати, що у ній відсутній диференційний підхід до організації надання НЛД населенню відповідно до типу уражень, а

також механізм формування, раціонального використання ресурсів та їх контроль. На основі розроблених наукових підходів до організації ефективної медичної та фармацевтичної допо-

моги потерпілим у НС нами розроблена програма, що відповідає сучасним вимогам та міжнародним нормам. В запропонованій програмі виділені три складові частини (рис.1).

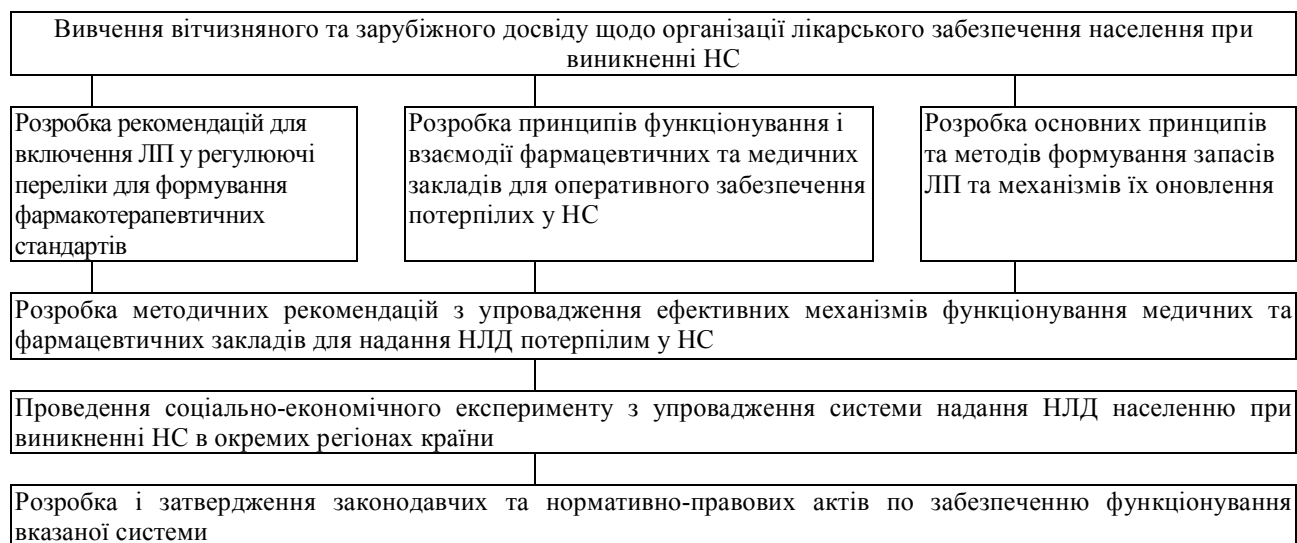

Рис. 1. Програма з надання НЛД населенню при виникненні НС.

У першій частині при розробці рекомендацій для включення ЛП в регулюючі переліки для формування фармакотерапевтичних стандартів вивчався зарубіжний підхід до визначення асортименту ЛП, проводився аналіз статистичних даних за патологіями уражених у НС, визначався асортимент препаратів, що необхідні для надання НЛД

потерпілим, та проводився їх порівняльний аналіз з регламентованими переліками ЛП. Потім проводився маркетинговий аналіз, експертна оцінка та фармакоекономічний аналіз найбільш розповсюджених схем лікування з метою формування формулярного переліку ЛП для надання НЛД потерпілим у надзвичайних ситуаціях (рис.2).

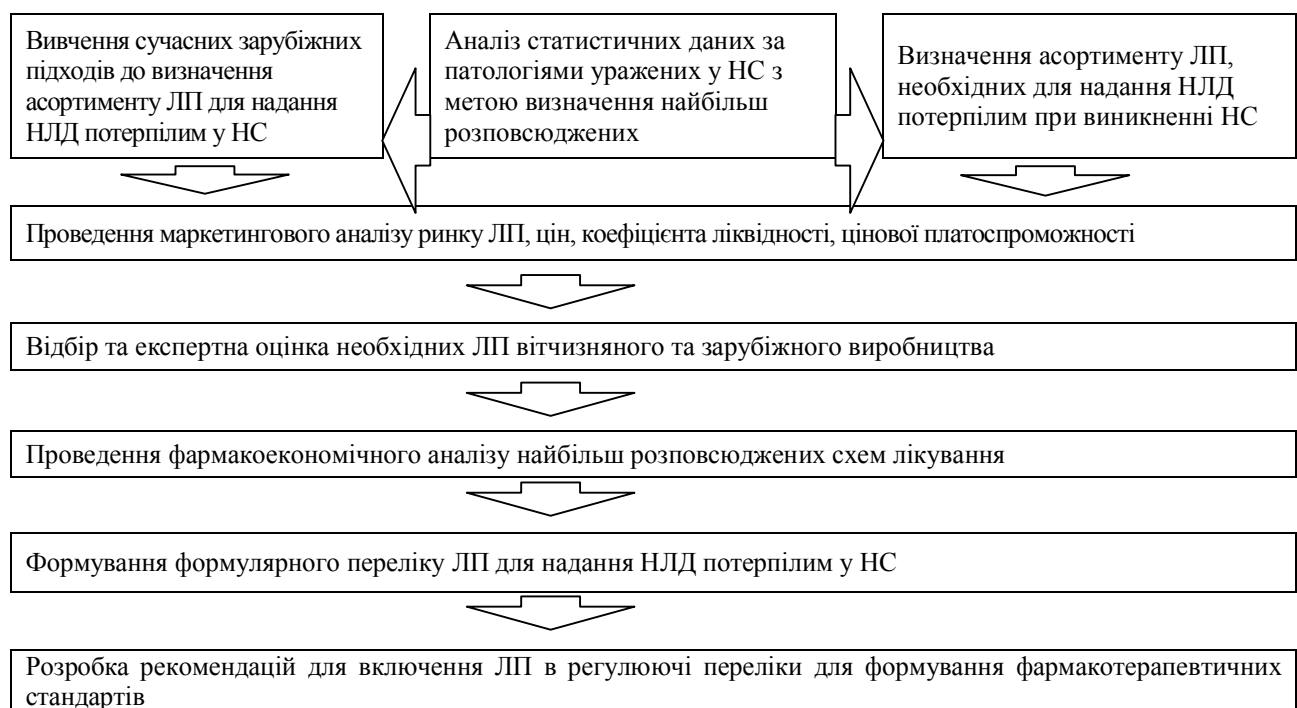

Рис. 2. Розробка рекомендацій для включення ЛП у регулюючі переліки для формування фармакотерапевтичних стандартів.

Друга частина присвячена аналізу ефективності системи функціонування та фінансування фармацевтичних і медичних закладів, які будуть розміщені в різних адміністративно-територіальних районах країни і матимуть необхідні для даного регіону запаси ЛП для оперативного забезпечення потерпілих у НС. Реалізація другої частини концепції здійснюється на основі:

- аналізу техніко-економічних показників небезпечних об'єктів на території, що досліджується;
- відбору фармацевтичних та медичних закладів на регіональних та державному рівнях для включення до системи надання НЛД населенню при виникненні НС;
- визначення територіальних центрів дислокації запасів ЛП та закріплення їх за регіонами.

У третій частині програми визначаються основні принципи та методи формування запасів

необхідних ЛП та механізмів їх оновлення відповідно до термінів дії та можливостей використання у закладах охорони здоров'я.

Висновки. 1. Проведений аналіз обставин, які виникли внаслідок техногенних та природних аварій за останні десятиріччя, вимагає створення в Україні дієздатної системи попередження і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Ефективність діяльності медичної служби в катастрофах залежить від її завчасної підготовки, підтримки, повсякденної готовності та своєчасного і повного забезпечення спеціальними і медичним майном, у т.ч. лікарськими препаратами.

2. Розроблена програма з надання НЛД населенню при виникненні НС. У запропонованій програмі виділені три складові частини, реалізація яких дозволяє отримувати фармацевтичне забезпечення населення в НС.

Література

1. Агаркова Н.В., Качинский А.Б., Степаненко А.В. Региональный вимір екологічної безпеки України з урахуванням загроз виникнення техногенних і природних катастроф. – К., 1996. – 73 с.
2. Дмитрієвський Д.І. Аналіз стану лікарського забезпечення постраждалих у надзвичайних ситуаціях при отруєнні сильнодіючими отруйними речовинами / Д.І. Дмитрієвський, Г.М. Юрченко, Н.А. Шрам // Фармацевтичний журнал. – 2000. – № 4. – С. 37-39.
3. Медицина катастроф: учеб. пособие / В.И. Гридасов, В.Н. Ковалев, Н.В. Катрич, В.А. Белуха, Д.А. Борщов, В.М. Ведмеденко, Р.С. Мартыросян, В.М. Игнатенко, Г.Н. Юрченко – Х.: Изд-во НФАУ, 2000. – 140 с.
4. Дмитриевский Д.И. Формирование перечня лекарственных средств для оказания неотложной медицинской помощи при отравлении сильнодействующими ядовитыми веществами / Д.И. Дмитриевский, Н.А. Шрам, Г.Н. Юрченко // Матеріали V Нац. з'їзду фар-

мацевтів України «Досягнення сучасної фармації та перспективи її розвитку у новому тисячолітті». – Х.: Вид-во УкрФА, 1999. – С. 77-78.

5. Юрченко Г.М. До питання удосконалення лікарського забезпечення лікарського забезпечення постраждалих у надзвичайних ситуаціях / Г.М. Юрченко, Д.І. Дмитрієвський // Мат. науково-практ. конф. з міжнародною участю «Створення, виробництво, стандартизація, фармакоекономіка лікарських засобів та біологічно активних добавок». – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – С. 503-505.

6. Shivastava P. Bhopal: Anatomy of a crisis. N.Y., 1987. – P. 7-8.

7. Toukuhata G.K. Three Mile Island nuclear accident and its effect on the surrounding population. // Management of Radioactive Materials and Wastes: Issues and Progress / Ed. S.K. Maumbar, E. Willard Miller. – Peisibl., 1995. – P. 87-92.

ПРОБЛЕМЫ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ ПРИ ВОЗНИКНОВЕНИИ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ, СВЯЗАННЫХ С ОТРАВЛЕНИЯМИ

Г.Н. Юрченко, А.С. Немченко, С.Г. Калайчева

Национальный фармацевтический университет, Харьков

Резюме: работа посвящена обоснованию научных подходов к организации фармацевтической помощи населению при возникновении чрезвычайных ситуаций. На основе анализа экологической ситуации в Украине и с учетом планируемых в государственном масштабе мероприятий по повышению безопасности проживания ее населения была разработана программа оказания неотложной фармацевтической помощи пострадавшим в чрезвычайных ситуациях. Выделены основные составляющие программы, а также этапы исследования ее реализации.

Ключевые слова: чрезвычайные ситуации, травмы, концепция, медикаментозное обеспечение.

PROBLEM TO ORGANIZATION OF PHARMACEUTICAL AID TO THE POPULATION IN THE CASES OF EMERGENCY BEGINNING CONNECTED WITH POISONING

G.N. Yurchenko, A.S. Nemchenko, S.G. Kalaycheva

National University of Pharmacy, Kharkiv

Summary: the work is devoted to the ground of scientific approaches to organization of pharmaceutical aid to the population in the cases of emergency beginning. The conception of providing medicinal first aid to victims in case of emergency has been developed on the basis of the analysis of the ecological situation in the Ukraine and of different measures planned in the state. The basic components of the programs and the stages of the research with the aim of its realization have been defined.

Key words: cases of emergency, traumas, conception, medicine provision.